

Fakulta zemědělská
a technologická
Faculty of Agriculture
and Technology

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

ČESKÁ
TECHNOLOGICKÁ
PLATFORMA
PRO EKOLOGICKÉ
ZEMĚLSTVÍ

Dobrá praxe potravinových politik měst

doc. Ing. Jan Moudrý, Ph.D.
jmoudry@fzt.jcu.cz / +420 723 701 768

Udržitelné stravování

- Nízká environmentální zátěž
- Přispívá k potravinové a výživové bezpečnosti
- Podporuje zdravý život generací přítomných i budoucích
- Vychází z optimálního využití přírodních a lidských zdrojů
- Respektuje a pomáhá ochraňovat biodiverzitu a přírodní ekosystémy
- Je kulturně přijatelné, přístupné, ekonomicky spravedlivé a dostupné
- Z nutričního hlediska je vyhovující, bezpečné a zdravé

(upraveno dle FAO 2010)

Návaznost na evropské strategie

- Strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ mimo jiné uvádí:

*„Aby se zlepšila dostupnost a cena udržitelných potravin a aby bylo možné propagovat zdravou a udržitelnou stravu v oblasti institucionálního stravování, určí Komise nejlepší způsob pro **stanovení minimálních povinných kritérií pro veřejné zakázky na udržitelné potraviny**. To pomůže městům, regionům a veřejným orgánům splnit svou úlohu tím, že budou nakupovat **udržitelné potraviny pro školy, nemocnice a veřejné instituce**, a rovněž se tím podpoří udržitelné zemědělské systémy, jako je ekologické zemědělství.“*

Národní legislativa

- Vyhláška č. 310/2025 sb. o školním stravování
 - 2 % bio (z hmotnosti) od září 2025, 5 % bio od září 2028 (pro jídelny se 180+ strážníky)
 - 10 % sezónního ovoce, zeleniny nebo brambor (v hmotnosti jak nakoupeno)
 - Úpravy spotřebního koše (Příloha 1 – Výživové normy pro školní stravování)
- Národní strategie veřejného zadávání
 - Akční plán udržitelného nakupování - obsahuje minimální standardy odpovědného veřejného zadávání
 - Sada opatření směřujících k udržitelnosti (5 % bio (z ceny zakázky), Fair Trade, sezónní potraviny)

Vazba na Akční plán EZ v ČR

- Kvantitativní cíl AP EZ (do roku 2027)
 - **Dosáhnout 5% podíl biopotravin ve veřejném stravování**
- Prioritní oblast 2 - Trh
 - zlepšit dostupnost biopotravin na trhu ... a **zavádění biopotravin ve veřejném stravování**
- Opatření AP EZ s nejvyšší prioritou: 2.1. Podpořit spotřebu biopotravin
 - Podpořit odbyt biopotravin na zatím nerozvinutých trzích – **zvýšit uplatnění biopotravin ve veřejném stravování** dle fungujících vzorů v zahraničí a v další fázi ve školním stravování. Zavést povinné zastoupení 10 % biopotravin ve „školních projektech“ Mléko do škol a Ovoce a zelenina do škol.

Bariéry rozvoje

- Administrativní a technická náročnost
- **Pružnost dodavatelů, infrastruktura, logistika**
- Sortiment a objem bioprodukce a místní produkce
 - Důraz na biopotraviny s původem v ČR
- Cenové kritérium
- Informovanost a motivace vedoucích stravovacích zařízení
- Nedostatečný tok informací směrem ke zřizovatelům, strážníkům a dalším aktérům

FOODLOC

Project of the Czech National Agency
for Agricultural Research NAZV (QL24020332)

Projekt UMBESA

Nachhaltiger Speiseplan in Großküchen

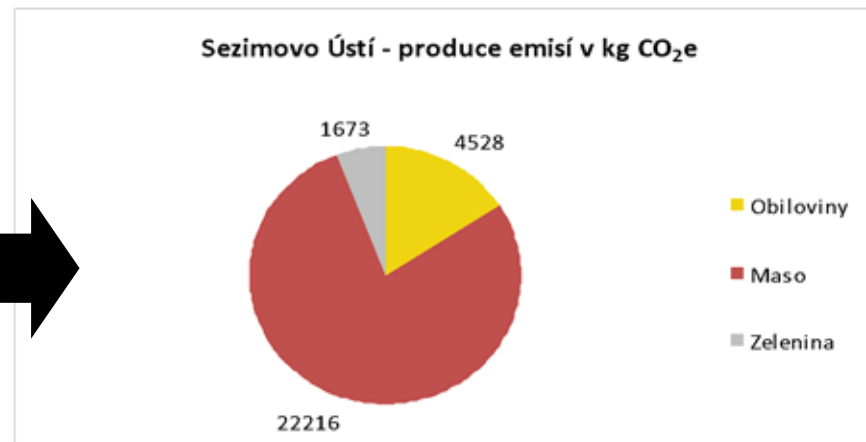
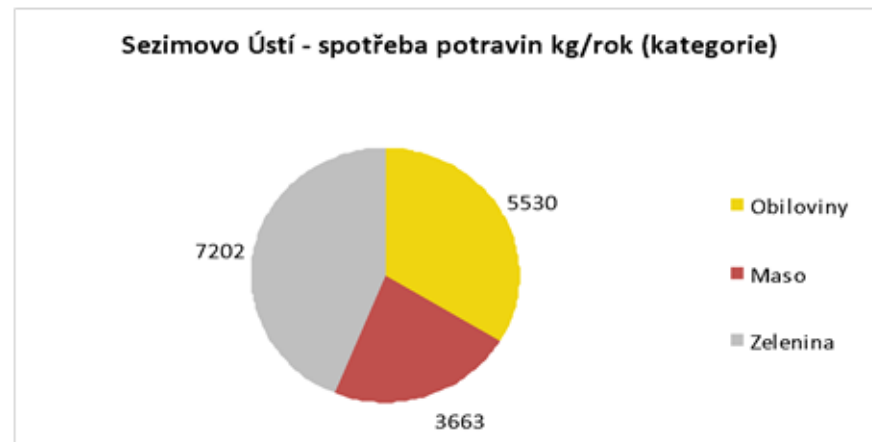
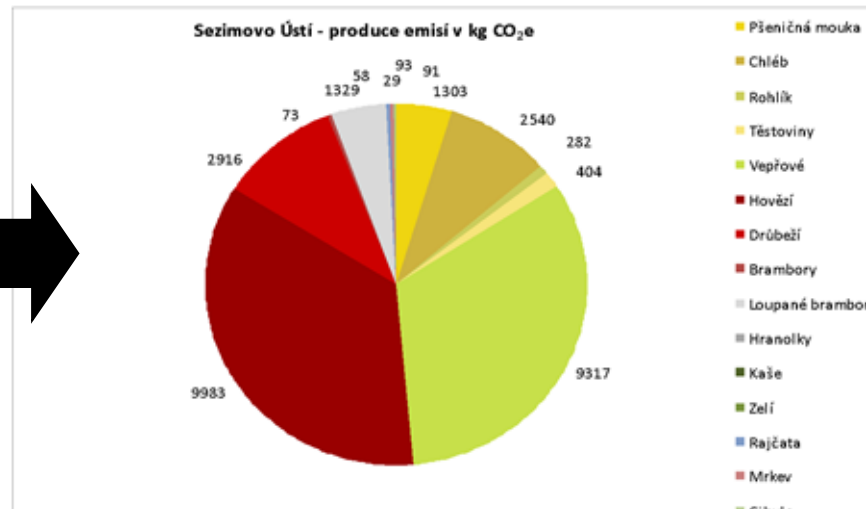
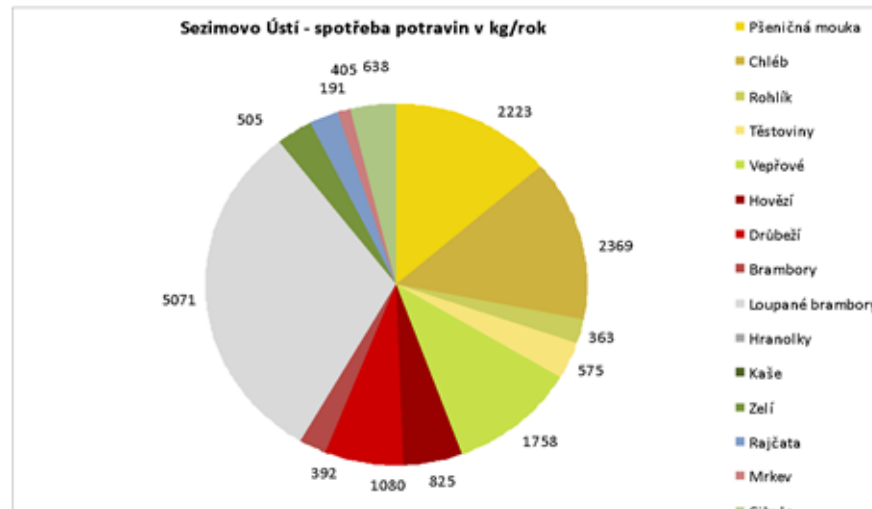

Příklady správné praxe

- Kodaň – Food Strategy
 - Snížení uhlíkové stopy a zvýšení udržitelnosti veřejného stravování
 - 90+ % bio
 - Snižování plýtvání jídlem, klimaticky šetrné recepty, místní původ potravin, snižování podílu masa
- Gent – Sustainable School Meals
 - Využití biopotravin
 - Krátké dodavatelské řetězce, lokální dodavatelé
 - Změna poměru rostlinných a živočišných bílkovin
- Malmö – Policy for Sustainable Development and Food
 - Důraz na lokální potraviny, snižování uhlíkové stopy, udržitelné potraviny
 - Cílem je 100 % bio (dosaženo 70 % +)
 - Spolupráce s dodavateli, vzdělávání zaměstnanců, snižování podílu masa
- Francie – EGAlim a Climat & Résilience
 - 50 % produktů ve veřejných jídelnách „udržitelných a kvalitních“, 20 % bio
 - Podpora lokálních dodavatelů, podpora logistických postupů a propojování dodavatelů a odběratelů

Dopad redukce spotřeby masa

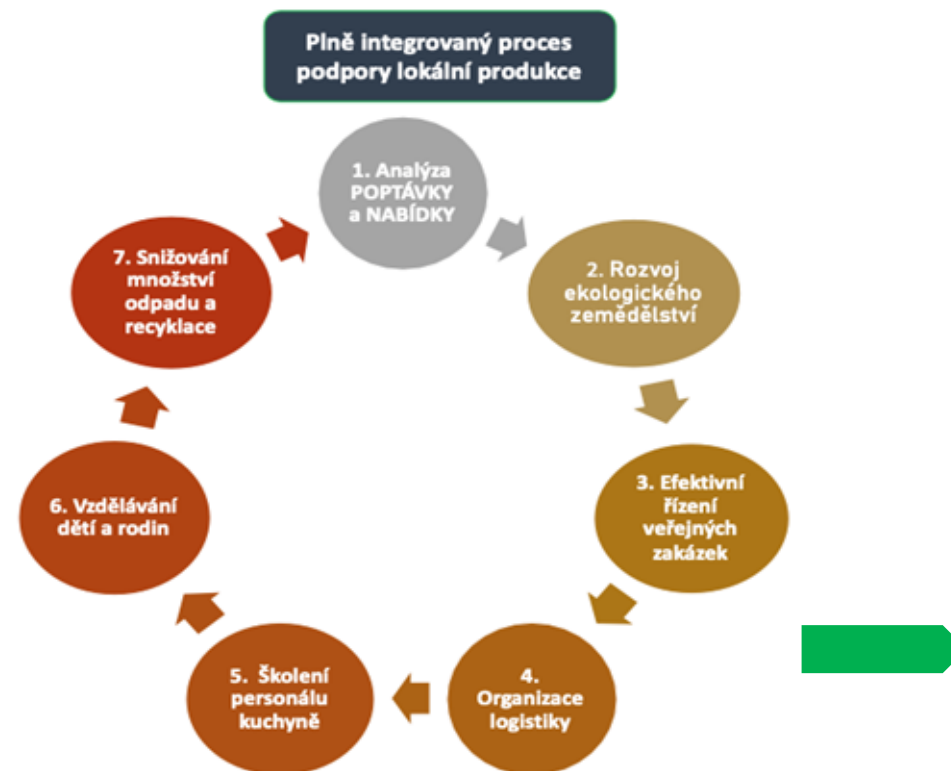
Příklady správné praxe - Dordogne

- V roce 2021 zahájil francouzský region Dordogne **politickým rozhodnutím** celoplošnou reformu školního stravování na jeho území s cílem podporovat zdraví studentů a udržitelné zemědělství (podpora školního stravování již od 2016).
- Dordogne – 411 000 obyvatel, 9060 km²
- Klíčové cíle reformy:
 - Zdraví studentů (čerstvá, lokální, bio, zdravá a udržitelná výživa)
 - Holistický přístup (šetrnost k ŽP, KDŘ, podpora místních zemědělců, spotřeba místní produkce v místě výroby)
- Cíl do roku 2028: 100 % lokální, bio, sezónní

Příklady správné praxe - Dordogne

- Proces zavádění změn ve školním stravování v Dordogne
 - Za školní stravování ve všech středních školách na území Dordogne odpovídají zástupci místní samosprávy. Zavedení lokálních výrobků ve školách si vyžádalo komplexní analýzu celého procesu.

Součástí: vytvoření logistické platformy pro skladování a distribuci produktů **Manger Bio Périgord**.

Zemědělci nejsou žádní specialisté na logistiku!

Příklady správné praxe – Dodrdogne - Manger Bio Périgord

- Sdružení producentů Manger Bio Périgord vzniklo s jasně definovanými cíli, které podporují ekologické, lokální a udržitelné zemědělství
- Nejprve (2 roky) neziskové sdružení podporované municipalitou Dordogne, následně zájmové sdružení (odbytové družstvo) generující zisk
- Cíle:
 - Zásobování místních škol místními, sezónními, čerstvými a bio produkty
 - Podpora KDR, snižování uhlíkové stopy
 - Sociální vazby, podpora místních komunit a komunitní angažovanost
 - Zvyšování povědomí o významu místní a ekologické produkce
 - Cenová dostupnost pro stravovací zařízení a spravedlivá cena zemědělských produktů

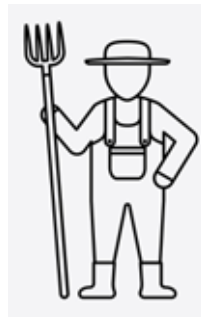

Příklady správné praxe – Dordogne - Manger Bio Périgord

- **Financování:**
 - Veřejná dotace pro první 2 roky (600-700 tisíc EUR) (Dordogne)
 - Nefinanční podpora – zaměstnanec poskytnutý pro první dva roky municipalitou
 - Nepravidelné dotace od státu, regionu, obcí
 - Od druhého roku vlastní podnikání (sdružení účtuje školám marži a logistické náklady)
- **Řízení:**
 - Management (složený převážně ze zástupců výrobců – dobrovolníci)
 - Provozní tým (placení zaměstnanci, 8-10 osob)
 - Provozní výbory (např. pro stanovení cen ovoce a zeleniny) spojující zapojené stakeholdery
- **Zázemí:**
 - Vlastní sklady, chladárna, doprava, administrativní zázemí

Příklady správné praxe – Dodrdogne - Manger Bio Périgord

NÁKUP PRODUKTŮ

- ❑ 90% produktů nakupováno z červené a oranžové oblasti
- ❑ Členská síť: 45 producentů z Dordogne

Zóna 1 : území Dordogne

Zóna 2 : region Nouvelle Aquitaine (1 z 13 francouzských regionů, velký jako Rakousko)

Zóna 3 : Francie (těstoviny, koření)

Příklady správné praxe – ČR

- EIP OG – Sady sv. Prokopa
 - Propojení místních zemědělců a veřejných stravovacích kapacit
 - Odbytové družstvo
 - Logistika, komunikace
 - Místní, sezónní a bio produkce
 - Komunitní a sociální aspekty
- Elektronická tržiště
 - Efektivní nástroj komunikace s propojování

Děkuji za pozornost